

Jak a proč se liší filmové obrazy příslušníků SNB

Vzdělávací cíle: Žáci analyzují způsoby, jakými autoři vybraných filmových ukázek znázornili příslušníky SNB. Následně vyjádří svými slovy (interpretují), v čem spočívá zásadní rozdíl mezi ukázkami natočenými před a po roce 1989.

Práce v jednotlivých krocích:

Poznámky:

1 PROCVIČENÍ ANALÝZY (20 min.)

Žáci zhlédnou filmovou ukázkou z filmu Pelíšky. Učitel rozdá žákům pracovní list a upřesní instrukce k jejich vyplnění u prvních tří řádků v tabulce (Zdroj, Autor, Kontext). Žáci vyplňují postupně řádky. Učitel může rozšířit otázky k prvnímu řádku z obsahové nabídky k ukázce (Popis) a nabídne žákům k přečtení a využití tamtéž umístěné informace k druhému a třetímu řádku (Autor, Kontext). Učitel spolu s žáky po určeném čase na práci postupně (po jednotlivých řádcích) reflektuje a koriguje odpovědi v pracovním listě.

2 ANALÝZA UKÁZEK (25 min.)

Žáci zhlédnou filmovou ukázkou natočenou před rokem 1989 a ukázkou vzniklou po tomto roce (výběr je libovolný, ukázky by si měly být blízké svým motivem, aby se daly lépe porovnávat, například ukázka Kontrola občanských průkazů a Vlasatec). Učitel vede žáky k analýze ukázek obdobně jako u kroku 1, avšak už neupřesňuje instrukce k jednotlivým řádkům a odpovědi žáků reflektuje a koriguje najednou ke všem třem analytickým kategoriím. Průběžně nabízí žákům odpovídající informace k autorům filmů, ze kterých ukázky pocházejí, a kontextu, ve kterém je natočili.

3 INTERPRETACE UKÁZEK (30 min.)

Žáci zhlédnou filmové ukázky z kroku 2 a připomenou si jejich obsahy, potažmo jak a proč je ovlivnili jejich autoři, potažmo doba, ve které se tak stalo. Následně si samostatně a písemně odpovídají na otázky v pracovním listě ve čtvrtém řádku tabulky (POROVNÁNÍ: Co plyne z porovnání obrazů příslušníka SNB v jednotlivých ukázkách? V čem a proč se liší ukázky? Spojuje naopak něco ukázky?). Učitel po určitém čase reflektuje a koriguje odpovědi žáků v řízené diskuzi.

4 ZHODNOCENÍ LEKCE (15 min.)

Učitel navrhne způsob, jak ověřit naplnění interpretačních cílů lekce, zvláště zda žáci porozuměli, v čem spočívá zásadní rozdíl mezi ukázkami natočenými před a po roce 1989, potažmo co to svědčí o kontrole policejního násilí v komunistické diktatuře. Nabízí se například zadat žákům úkol vypracovat ve stručných bodech scénář smyšleného filmu o režisérovi, který by chtěl v první polovině roku 1989 natočit dokument nebo film o hrubém jednání příslušníků VB ke svým spoluobčanům (jako to učinil například režisér Ondřej Trojan v roce 2010 ve filmu Občanský průkaz). Využití může v tomto ohledu následující formativně hodnotící škálu:

Nerozvinutá úroveň interpretace/porovnání filmových ukázek: Žáci nerozlišují, jak ovlivnil zobrazení SNB předlistopadový nebo polistopadový politický kontext, například neumí vysvětlit, proč jsou příslušníci SNB zobrazováni před listopadem 1989 jenom kladně a po něm velmi různě.

Střední úroveň porovnání filmových ukázek: Žáci rozlišují, jak zobrazení SNB ovlivnil předlistopadový nebo polistopadový kontext, například když určí jako důvod kladného zobrazení příslušníků SNB před listopadem 1989 oficiální cenzuru a propagandu.

Vysoká úroveň porovnání filmových ukázek: Žáci rozlišují, jak ovlivnil zobrazení SNB předlistopadový nebo polistopadový kontext, například když určí jak důvod kladného zobrazení příslušníků SNB před listopadem 1989 (oficiální cenzuru a propagandu), tak důvody jeho rozdílného zobrazování po listopadu 1989 (svoboda tvorby, různé zájmy autorů a podobně).